

DE ECLIPSI
SOLIS MIRACULOSA,
in passione Domini obseruata.

DE ANNO, MENSE, DIE, ET
hora Conceptionis, Natiuitatis, Passionis
atque Resurrectionis eiusdem.

PER LVCAM GAVRICVM.

PARISIIS,
Ex officina Christiani wecheli, sub Pegaso,
in vico Bellouacensi.

M. D. LIII.

5

4

M I Z A L D V S.

Gauricus eclipsim Domini patientis, & horam,
Pontifici Paulo discutit, atque locum.
Concepti Verbi & nati, idem tempus & horam,
Pontifici Paulo detegit, atque locum.
Iacquinotus aet populum isthæc omnia nosse:
Dic, Lector, nunquid gratus vterque tibi?

Ὥ φίλοι, φίλος ὄνδεις.

CLARISSIMO AC DOCTIS-
fimo viro Anselmo Petit, in celebri Eccle-
sia Lingonensi Diuisionis Archidiaco-
no, Dominicus Iacquinotius

S. D. P.

Vum hisce diebus, vir integerrime, scri-
beremus de vsu & ratione Calendarij
tam Ecclesiastici quam Astronomici,
in animo erat aliquid addere de tem-
pore quo Christus seruator noster conceptus est,
& in crucem subleuatus pro salute humani ge-
neris, quod ad institutum nostrum, hoc est ad Dia-
rij Ecclesiastici rationem conferre videretur: de
quo inter aliquos cōtrouersia fuit. Verū enim uer-
rò dū hæc summo studio moliremur, excutere-
mūsq; Chronographos, & alios qui hac de re va-
riè scripsierunt, fortè incidimus in libellum Lucæ
Gaurici supputatoris solertissimi, vbi etiā multa
annotatione digna describuntur de miraculosa
illa, & nunquam satis admiranda Solis eclipsi,
quæ in passione Redemptoris nostri contigit.
In quo quidem libello, hæc omnia quæ anxijs in-
quirebamus, ita disertè & apertè discutiuntur, vt
nihil eorum quæ ad institutum illud pertinet, vi-
deatur addi posse aut minui. Quare optimum

A ij fore

fore existimauit, vir clarissime, si opusculum istud
aureum sane ac diuinum, cunctis gentibus ma-
xime Christianis necessarium, & apud nos qui-
dem inuentu rarissimum, nunc sub nomine tuo
faustissimo omnibus obuium fieret. Perspectum
enim habeo, quatus sit animi tui cador, propen-
saque voluntas in omnes disciplinas, earumque
studiosos: cuius etiam rei non vulgare & illud te-
stimonium est, quod plurimos etiam nulla tibi
cognitione coniunctos, nedum tuos, ad haec stu-
dia foues: magna tui, gentisque tuæ, atque adeò
patriæ commendatione. Sed huius loci non est
encomiasten agere: quum nihil minus sit acce-
ptum ingenuo, verecundoque tuo pudori. Boni
igitur consule hoc qualemunque est munus, quod
propensi erga te animi, pignoris vice proponi-
mus. Vale. Lutetiæ Parisiorum.

1553.

AD DIVVM P A V L V M III.

Pontificem Maximum.

DOstquam, beatissime pater, in superiori com-
pendio de naturalibus luminarum deli-
quiis abūdē satis dictum est, operæ precium
mihi videtur hīc obiter pertractare de mira-
culosa Solis Eclipsi, quæ celebrata fuit in Christi serua-
toris nostri passione. De qua Ioānes Euāgelista in Apo-
calypsi meminit cap. 6. inquiens. Terremotus factus est
magnus, & Sol factus est niger tanquam saccus cilici-
neus, & Luna tota facta est sicut sanguis.

Lucianus quoque Antiochenus martyr iudicibus di-
xit. Perquirite in annalibus vestris, & inuenietis tempo-
ribus Pilati Christo paciente, fugato Sole interruptum
tenebris diem.

Tertullianus Carthaginensis etiam ad iudices excla-
mans dixit. Hunc mūdi casum in annalibus vestris re-
latum habetis.

Origenes præterea libro secundo cōtra Celsum illius
Eclipsis meminit, & in testimonium christianæ religio-
nis adducit.

Flegon (Auctore Eusebio) Olympiadarum supputa-
tor egregius libro 14. ita scripsit. Anno 4. Olympiadis
202. magna & excellens inter omnes, quę prius accide-
rant, facta est Solis defectio, vt dies hora sexta ita in te-
nebris osam nocte versus est, vt stellæ in cœlo visæ sint.
Terrēmotus quoque in Bithynia multas ædes Nicenæ
vrbis subuerterit, hæc ille.

Dionysius Areopagita Atheniensis philosophus stu-
pendi illius portenti admiratione ductus, Deo ignoto
aram ædificasse fertur. Cuius inscriptionem diuus Hie-

ronymus in expositione epistolæ ad Titum, talem fuisse
refert: Asیæ, Africæ, & Europæ diis ignotis, & peregrini-
nis. Illum denique Deum ignotum per Pauli apostoli
prædicationes ad Christi fidem conuersus agnouit, qui
nūc apud Parisis sanctus adoratur nedum veneratur.

Scripsit quoque ad Polycarpū Smyrneorum Episco-
pum epistolam, in qua sanctum illum antistitem adhor-
tatur, ut totis viribus attentare conetur Apollphanem
philosophum Christiano ouili adiungere, narrans se vi-
disse illam Solis horrificam eclipsim vñā cum ipso dum
pariter essent in Heliopoli ciuitate Aegypti, sequē ma-
gna admiratione ductū, quod extra tempus congressus
luminariū huiuscemodi Solis defectus contigisset,
& eo maximè quod Luna ab oriente Soli se supposue-
rat, atque ipsam post illud Solis deliquium denuo ad
orientem, & Solis diametrum resiliisset: Quandoqui-
dem in naturalibus Solis eclipsibus, semper Luna ab oc-
cidente Solem subingredi consueuerit, tunc enim (ut di-
ctum est) Lunam ab oriente solarem splēdorem pullis,
nigrantib[us]que velis obduxisse, & h[ec] soli Deo possibili-
a esse, inquit Dionysius.

In illa igitur expauescenda eclipsi celebrata in passio-
ne Salvatoris Verbigene, tria potissimum facta fuerunt
miracula. Primum, quod extra tempus congressus lu-
minarium accidit, immo econuerso circa plenilunium.
Quippe qui Solis labor (naturaliter loquendo) nun-
quam accidere potest in totilunio, sed duntaxat in ipso
nouilunio.

Secundū verò miraculū, quod pars illa corporis solaris
quæ vergit ad ortum primò fuit obscurata, & vltimò il-
luminata. Quod secus accidit in deliquio naturali: illa
siquidē portio orbis solaris, quæ prospicit occasum pri-
mò

mò obscuratur, & eadem priùs illuminatur.

Tertium præterea pòtentosum miraculum fuisse, inquit Dionysius, quoniam ab oriète Luna regrediens in occasum contra motum ei proprium, peculiarem, atque coëternum, qui semper fit ab occasu in ortum, subiecerat se radius Solis fulgentissimi, qui tunc progrediebatur in cœlorum culmine, tādem post celebratam Solis eclipsim rursus ad orientem rediit ad pristinum locum deuoluta.

His itaque miraculis admodum perterritus Dionysius Areopagita (vt dictum est) aram Deo ignoto erexit, & tūc sciscitatus ab Apollophane sophista quid huiusmodi ostenta portenderent, eum respondisse inquit Paulus olim episcopus Forosemporienis lib. 18. capite 4. circa finem: Diuinariū rerum vicissitudines esse.

Ioannes quoque de Sacro Bosco in calce sui tractatus de sphæra ait: Propter quod legitur Dionysium Areopagitam in passione domini dixisse, aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina dissoluetur.

Verum enim uero Dionysius in epistola ad Polycarpū Smyrneorum Episcopum secus sentire videtur, dum ita scripsit: Denique tunc nescio quo afflatus spiritu ad divisionem quoque prorupit Apollophanes, atque ad me conuersus hæc inquit: O preclare Dionysi, diuinariū sunt vicissitudines rerum.

In epistola etiam 11. ad Apollophanem philosophum scripsit: In Heliopoli tu quidē mihi coquus, & ego quinque & viginti ferè annorum tempus euoluens vnā morantes cōstiteramus: quum feria quadā sexta & hora extiā penē sexta Sol horribilib⁹ subito est obsitus tenebris, Luna ipsum intercurrente, quia non Deus, sed creatura Dei in ipsius veræ lucis occubitu lucere non potuit.

Quarebam

Quærebam enim tum apud te, qui mihi sapientissimus videbaris, quid inde ipse sentires, neq; enim adhuc mysterij tantæ rei conscius erā. O ingentis prudētiæ promptuarium, quid inquam? O doctrinæ speculum Apollophanes iis secretis ascribis? Ad quæ nescio quo pacto diuino quodam afflatu, & non humani sensus sermonem subintulisti. O bone Dionysi, diuinorum vicissitudines sunt rerum.

Quartum denique miraculum nos adiecimus: In naturali siquidem Solis deliquio vniuersali, illico quasi, licet pedentim, Sol incipit suum assequi splendorem, & terrarum orbem suis fulgentissimis radiis illustrare, aut si quopiam fortasse temporis momento delitesceret in tenebris, quod rarerter admodum accidere consuevit, vix circiter horæ vnius dodrantem posset in tenebris commorari Lunæ obiectu.

In passione verò Redemptoris nostri quemadmodū Euangelistæ testantur, Matthæi 27. Lucæ 23. Marci 15. ab hora sexta tenebræ factæ sunt per vniuersam terram vsque ad horam nonam, hoc est ab hora 18. vsque ad 21. horologiorū Italiæ, quæ ab occasu Solis sumunt exordium. Illa enim vniuersa temporis intercedpine trium horarum, fulgentissimi prius Solis radij vsque adeò fuerunt obscurati: vt dies ille in tenebris sam noctem fuerit redactus, & stelle in cœlo visæ sunt rutilantes, perinde ac si in stellatæ noctis claritate.

Nicephorus præterea Græcus capite de Sole (interpretè Nicolao Petreo) ita scripsit: quandocunque in luminarium synodo Luna existens sub medio eclipticæ fuerit, vniuersaliter labor Solis fit. Quum verò ab ecliptica ipsa proportionabiliter declinauerit, Solis eclipsis particularis videtur. Si autem Luna à borealibus ad australia

stralia defertur, & Solem subter cucurrerit, quæ ad septentrionem partes sunt obscurat: sicut ab australibus ad borealia fertur, partes quæ ad meridiem vergunt, obumbrat. In vniuersalibus autem eclipsationibus, quum medium eclipticam pertransiens inuenitur, partes quæ ad occidentem vergunt primùm obumbrat, dein paulatim totum corpus solare Luna subtercurrentis occupat, & illas partes pertransiens quas prius oculuerat, prius apparere permittit. Hoc etenim pacto omnes Solis eclipses fieri solent, & ab historiographis factas fuisse traditum est. Solum tamen omnium Solis defectuum, qui tempore passionis Iesu Christi apparuit, supra omnem naturæ ordinem factum fuisse tradiderunt.

Quum enim synodus luminarium minime esset: sed potius luminaria ipsa se diametro intuebantur, Luna ab oriente diuino nutu progrediens, nouo & inusitato ordine Solem ipsum subtercurrentis primùm eas (quæ ad ortum vergebant) partes obscurando, & spacio trium horarum adumbrando, ipsum in regressu suo rursus, utpote quæ ab occasu ad ortum ferebatur, Solis partes quæ ad occasum conuersæ fuerant, primas proprium lumen ostendere passa est, quod maximo ascribendum est miraculo, hæc Nicephorus ad literam.

{ Naturali, pars Solis occidua primò obscuratur, & primò illuminatur.

In eclipsi Solis { Miraculosa, pars orientalis Solis prius fuit obscurata, & ultimò illuminata.

Ego etiam Dionysij Areopagitæ, & Nicephori sententias, & auctoritatem approbás, dico illud maximum fuisse miraculum, & supra omnem naturæ ordinem: quatenus Luna ab ortu in occasum retrocesserit contra motum ei proprium atque perennem, quum sem-

B per

per ab occasu in ortum naturaliter progredi consueuerit contra motum primi mobilis, qui semper fit ab ortu in occasum: quatenus verò corpus lunare sub radiis solaribus postmodum se subiecerit, illa Solis defectio facta fuisset naturalis, & nullo prorsus pacto miraculosa, quū tamen extitit portentosa. Nihilo tamen secius (estò quòd tunc Luna non retrocessisset ab ortu in occasum, sed sub inferiore hemisphærio, & imo cœlorū cardine, motu proprio peragrauerit ab occasu in ortū) ego affirmare ausim illud Solis deliquium in passione nostri Redemptoris fuisse prorsus miraculosum. Nunquam enim (naturaliter loquendo) potest contingere vniuersale ipsius deliquium Solisque labor, quā docunque totiluniū præcederet vel subsequeretur per aliquot dies, sicut accidit in passione Domini. Tribus siquidē diebus deducto uno diei quadrante, scilicet sex horis vel circiter (antequam celebratus fuisset Solis ille labor pertremebundus, præcesserat plenilunium Sole sub 2. Arietis parte, Luna verò sub secūda Chelarū peragrantibus. Christus enim crucifixus fuit à perfidis Iudeis anno ætatis suæ 33. cum 3. mensibus statim effluxis, die Veneris, 25. Martij, Luna 17. ab ipsa vtriusque luminaris synodo. 15. verò ab ipsius Lunæ corniculari apparitione, vnde Hebrei calendas mensium auspicantur.

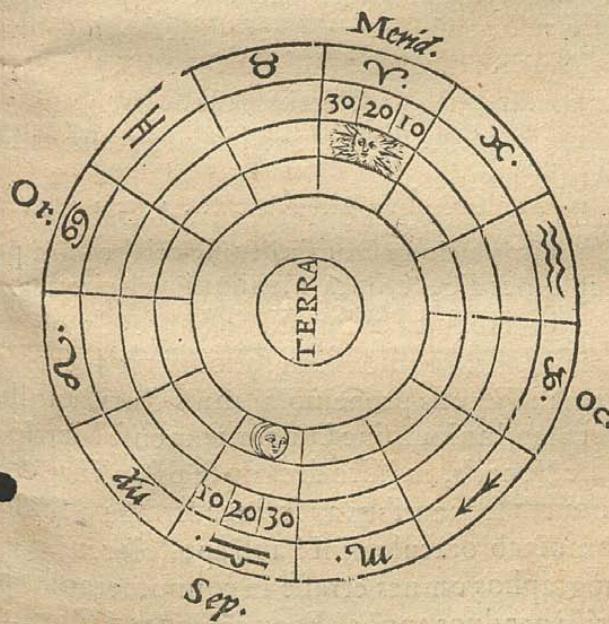
Plenilunium tamen accidit circa occasum Solis diei 23. Martij, dum inceperat dies Mercurij 24. eiusdem mensis. Sole, vt dictum est, sub 2. Arietis parte, & Luna sub 2. Libræ progradientibus.

Maiori igitur miraculo ascribendum fuit quatenus eclipsi illa Solis fuerit celebrata Luna 17. circiter tres dies post totiluniū, quām si contingisset Luna 15. in ipsomet præcisè plenilunio. In quo (naturaliter loquédo) Lunæ

Lunæ eclipsis solet celebrari, non autem Solis labor, nisi miraculose, quemadmodum accidit in passione Salvatoris.

Illa etenim hora vniuersalis deliquij Solaris, in qua Christus fuit cruci affixus, vtpote hora sexta, post ortū Solis, circa meridiem, siue 18. ab occasu diei 24. præcedentis mense Martio, Sol in culmine cœlorum progrediebatur sub 4. gradu Arietis, Luna autem in hemisphærio inferiore subterraneo sub 24. gradu Libre, & ita præcesserat plenilunium, & Sol Lunam nulla prorsus radiatione intuebatur, neq; Luna Solem veluti in hoc schemate quisque videre poterit.

In passione domini, ☽. g. 3. m. 12. v. ☽. g. 23. m. 40. w.
B ij

Posset fortasse Hebræus quispiam perfidus, ac ceruicosis dicere, quod ante passionem Christi mense Martio non præcesserat plenilunium, sed neomenia, siue luminarium congressus, & ita Solis ille labor fuisse naturalis.

Respondetur quod nemo vñquā supputabit, ab Anno Christi 30. vsque ad 44. mense Martio accidisse aliquas luminarium coniunctiones die Veneris. Quocirca Solis ille labor fuit proculdubio portentosus, immo (vt ita dixerim) miraculosissimus, & nullo prorsus parato naturalis.

Quoniam præterea per vniuersum terrarum orbem accidit Solis labor generalis (quod nunquam naturaliter accidere potest, propter diuersitatem aspectus) Quis denegare audeat illud maximum profectō fuisse miraculum, & præter omnem naturæ ordinem? Quippe, qui (Dionysio Areopagita referente) tūc Solis eclipsiſ molestias laboresque minime perpeti debuerat: iuxta Philippi Aridei regulas.

Et in hoc decepti fuere omnes, qui arbitrabātur eclipsim illam in passione Domini fuisse celebratam præcisē in ipsomet die, & hora plenilunij vel circiter. In quorum numero fuit Paulus Middelburgensis, olim Episcopus Forosempriensium, alioqui vir doctus, qui postquam in singulis propemodū annis Christi nullum reperiret plenilunium, siue Lunam, 15. mense Martio accidisse die Veneris, in libro decimo suæ Paulinæ, & reliquis nouem sequentibus audacter affirmauit fuisse ibi in somnis ab oraculo diui Pauli apostoli reuelatum, Chronographos omnes errasse in connumerandis annis Christi per duos annos. Et ex cōsequenti Christum tardius fuisse crucifixum, quam ipsi in eorū scriptis reliquerunt

fortuniversalis
fuit eclipsiſ
domine patro nis
dei maximū Uni
versale bene fitū
Ere dēmptio tem
hoc mede pigno
diffundere futur
Omniq[ue] bratū
eret.

liquerunt. Anno scilicet ætatis suæ 36. vertente die Veneris, 30. Martij, iuxta precium sanguinis 30. denariorū, quibus fuit proditus. Et plenilunium illud, siue Luna 15. accidisse, scripsit: die 30. Martij, hora 11. minū. 45. post meridiem, in finitore Hierosolimitano, vt pote die Saturni 31. Martij, circa medium noctem, qui quidem dies Saturni incepérat in occasu Solis diei 30. calendis autem Aprilis, feria Prima Soli deputata resurrexisse à mortuis.

Ex suis itaque prolixis admodum scriptis colligitur Christum fuisse crucifixum per 12. ferè horas ante plenilunium, siue 15. Lunam.

Ego suis scriptis maximam profectō adhiberē fidem, quando id sibi vigilanti reuelatum fuisse ab aliquo viro docto ac religioso, nedum ab oraculo diui Pauli apostoli, vel saltem apud quempiam Ecclesiæ doctorem legitimasset Christum vt ipse dicebat, tertio Calendas Aprilis fuisse mortuum in cruce, & Calēdis eiusdem à mortuis resurrexisse.

Quoniam præterea dictum est superius, Christū fuisse cruci affixum anno ætatis suæ 33. cum Mēsibus 3. illicit clapsis, & plerique alij aliter sentiunt, quum de ætate Christi magna inter Chronographos versetur controversia, & adhuc sub iudice lis est. Iccirco opere precium mihi videtur hīc illorum recitare opiniones, & denique meam afferre sententiam.

Apollinaris Episcopus Leodicēsis, Victorius Lemonicensis, Magister sentētiarum, Nicolaus de Lyra dixere Christum in humanis vixisse annos 32. Menses 3.

Horum vestigia, & auctoritatē sētati sunt plerique, & potissimum Ioannes Lucidus Samotteus natione (vt ipse inquit) Gallus, qui nuper edidit libellum in quo af-

B iii firmare

firmare ausus est, Christum fuisse crucifixum anno æta-
tis suæ 33. inchoato die Veneris tertia Aprilis in ipso
ferè plenilunio , die verò Solis quinta eiusdem mensis
Aprilis resurrexisse a mortuis . Concluditq; tandem in
humanis vixisse annos 32. menses 3. dies 10. A die au-
tem Annūciationis vsque ad mortem effluxere, inquit,
anni pleni 33. cum diebus 10. Sole existēte in 10. Ari-
tis. Luna in 10.gra. Libræ.

Elucidet mihi obsecro Lucidus ille , vir satis doctus,
nunquid etiam ipse ab ore Apollineo , aut a quopiam
viro sancto admonitus didicit Christum. 3. nonas Ari-
tis, crucis subiisse vexillum , dein nonis eiusdem a mor-
tuis resurrexisse? quim nullibi vñquam compertum ha-
beatur apud Chronographos Hebraicos , Græcos , aut
Latinos Christum fuisse crucifixum , nisi decimo ca-
lendas Aprilis, hoc est , die. 23. Martij secundum Græ-
cos, aut. 8. calend. Aprilis, id est, 25. Martij secundum
orthodoxæ fidei doctores. Cœna autem domini cum di-
scipulis facta fuit feria 5. hoc est, die Iouis. 24. Martij,
pridie scilicet, quā Christus pateretur. Quod Euange-
listæ testatur, affirmantes eum passum fuisse in parafce-
ue, quę est ante Sabbatum feria. 6. Parasceue enim dici-
tur preparatio sexta sabbatorum, quam Græci vigiliam
Paschæ appellant. Resurrexisse verò inquiūt prima sab-
bati, hoc est, die Solis, tertia die per synecdochē, quem-
admodum testantur diuus Hieronymus , Augustinus,
& Beda : non enim effluxerant tres dies naturales inte-
gri ab hora mortis ad horam resurrectionis . Quippe
qui si tres dies naturales integri effluxissent , Christus
non resurrexisset die. 3. sed. 4. quod est contra euange-
licam veritatem. Ab orthodoxæ enim fidei doctoribus
stabilita fuit mora Christi in sepulchro horarum æqui-
noctialium. 30. vel. 36. intercapdine, videlicet.

Mora Christi in sepulchro.

Dies	Horæ		Dies	Horæ	
Veneris	12	Noc.seq.	Veneris	12	Noc. seq.
Sabba.	{ 12	Die artificiali	Sabbathi	24	Dic & nocte
	{ 6	Media noc.seq.			
Mora	30	In sepulchro	Mora	36	In sepulchro
		Prima opinio doctorum			Secunda opinio.

Ab hora mortis ad horam resurrectionis.

Dies	Horæ		Dies	Horæ	
Veneris	{ 3	Residuum diei	Veneris	{ 3	Residuum diei
	{ 12	Noc. sequenti		{ 12	Noc. sequenti
Sabbat.	{ 12	Dies artifia.	Sabbat.	{ 12	Dies artifia.
	{ 6	Noc. sequenti		{ 12	Noc. sequenti
Cōpletæ. 33. a morte ad ref.			Hore. 39. Completæ.		
Prima opinio			Secunda opinio doctorum		

Niceta Græcus atumat Christum fuisse natum anno Mundi. 5506. die. 25. Decembris. Crucis vero affixum completo anno Mundi. 5539. dum Christus ageret suę ætatis annum. 34. inchoatum per. 3. Menses. 10. calen. Aprilis, hoc est. 23. Martij, circa ipsum plenilunium, siue. 15. Luna primi Mensis, sed. 8. calen. ciuidem, vtpote die Veneris. 25. Martij resurrexisse a mortuis. Quod benevidetur congruere, vt quo die humana salus per angelicam annunciationem, & Christi cōceptionem fuerat inchoata, eadem die per Christi resurrectionē consumaretur.

Latini

Latini etiam plerique adh̄erent opinioni Græcorum, quatenus anno 34. sūx ætatis vertēte fuerit crucifixus: dissentiunt autem ab eis negantes fuisse crucifixum 10. calend. Aprilis, hoc est 23. Martij, quū re vera fuerit crucifixus 8. calen. Aprilis, Sole sub 3. Arietis gradu peragente.

Non desunt quidam viri apprimè ingeniosi, qui dixerūt Christum fuisse crucifixum 7. calend. Aprilis, hoc est 26. Martij. Die autem 28. eiusdem, resurrexisse à mortuis.

Huiuscemodi sententiam didicerunt ex tabula cycli magni 532. quā ædedit Dionysius abbas Romanus, supputator solertissimus, atque doctissimus.

Orosius præterea memoriæ prodidit Christum fuisse conceptum, & mortuum circa vernum æquinoctium, quod tunc 25. Martij celebrabatur secundum Ptolæmci supputationes.

Cyrillus patriarcha Alexandrinus in epistola ad synodum Carthaginem scripsit, eadem die Christus angelo nunciante fuit conceptus in utero Mariæ virginis, & mortuus in cruce. Dūm feria sexta mortuus est Adam in anima per peccatum in paradiſo, eadem die Christus obiit in cruce.

Sequētes insuper orthodoxæ fidei doctores celeberrimi, ac magnæ auctoritatis viri.

Tertullianus in suo libro contra Hebræos.

Ioannes Chrysostomus in sermone Ioannis Baptiste.

Augustinus in libro de ciuitate Dei ca. vltimo, & 1. 4. de Trinitate capite quinto.

Venerabilis Beda in lib. de temporibus cap. 47.

Diuus Hieronymus in Martyriologio.

Gerlandus Lotharingus supputator solertissimus.

Campanus

Campanus Nouari. Mathematicorum princeps in suo
Computo magno.

Marianus Scotus. Albertus magnus in expositione epi-
stolæ Dionysij ad Polycarpum.

Ioannes de Monte regio doctissimus. In eorum scri-
ptis singuli reliquerunt Verbigenam Christū fuisse cru-
cifixum anno ætatis sua 33. cum 3. mensibus statim com-
pletis 8. calen. Aprilis, feria sexta, hoc est die Veneris 25.
Martij. Sexto denique calend. eiusdem, 27. scilicet Mar-
tij, die Solis à mortuis resurrexisse.

Bernardus Mutinensis vir admodum ingeniosus, at-
que integer vitę scelerisque purus ex Hebraico idioma-
te se iampridem didicisse inquit, Christum noluisse cru-
cis subire vexillum ante plenitudinem nominis Göel,
quod redēptorē significat. Illudque nomē Göel impor-
tare numerū 34. quo anno labēte passus fuit Dominus.

Ex tātorum virorum scriptis elicitor, quatenus Pau-
lus olim Episcopus Forosemproniensium perperam in-
uehebatur contra Albertum cognomento, & doctrina
magnum, & singulos qui scripsere Christum fuisse cru-
cifixū vertente anno ætatis sua 34. die Veneris 25. Mar-
tij. Quippe qui audacter contendebat 25. Martij fuisse
diem Louis, nō autem Veneris, & sui prorsus immemor
contradixit sibiipsi, dum libro 8. eiusdē Paulinæ ita scri-
psit ad literam.

Incipit autem Sabbatum, iuxta Hebræorum consue-
tudinem in occasu Solis diei Veneris, & ita quælibet fe-
ria incipit in occasu Solis. Dies igitur Veneris 25. Martij
sumpserat initiu post occasum Solis diei 24. Illud idem
nunc quoque obseruatur in singulis Italiæ regionibus,
nendum apud Hebræos.

Apud priscos Astrologos dies naturales exordieban-

C tur

tur à meridie dici præcedentis, & terminabantur in meridiem diei sequentis.

Verum enim uero sacrosancta Romana Ecclesia, & omnes christicolæ fideles, merito & iure quidem optimo dics naturales auspicantur à media nocte diei præcedentis, in medium noctem alterius immediate sequentis, ob memoriam atque reuerentiam resurrectionis, & nativitatis nostri Redemptoris, exempli causa.

Dies Christi natalicius, quem nos passim celebramus
25. Decembris sumit exordium post medium noctem
diei 24. eiusdem mēsis. Adeò quidem quod statim post
noctis illius dimidium vnuſquisque posset impunē veſci carnibus. Itidem in die Sabbati sancti post medietatem noctis illicet sequentis & quæ præcedit diem Solis, Ecclesia catholica incipit celebrare resurrectionis Dominicæ diem sacratissimum, quem Hebræi pascha appellare confuerunt.

Antonius Dulciatus eremita Florētinus, fretus sagaci ingenio suorum Florentinorū, in prima parte sui libri de festis mobilibus circa finem inquisitionis 2. affirmas annos Christi fore connumerandos à die passionis, aut resurrectionis, non autem ab incarnatione, neque à nativitate, ita scripsit:

Hoc videntur præ aliis longè melius cognouisse nostri Florentini, qui ingenii acumine alias nationes vincentes in scripturis suis annos Domini cōputantes, non ab ipsius nativitate, ut solēt Ecclesiastici, neque à calendis Ianuarii, ut faciunt seculares, sed à passione, seu resurrectione Domini, videlicet 8. calendas Aprilis, hoc est 25. die Martii, annos Domini incipiunt. Exempligia tia anni 1508. vertentes quos vniuersa ferme Europa connumerat à Christi die natalicio, siue à calendis Ianī, secundum

secundūm Dulciatum, & prīcos Florentinos, essent totidem anni 1508. à die passionis seu resurrectionis connumerandi, qui a die natalicio Saluatoris essent 1540. præsupposito (vt ipse autumat Dulciatus) Christū fuisse crucifixum anno 32. suā ætatis labente.

Si verò secundūm rei veritatem Christus fuit cruci affixus vertēte anno ætatis suæ 34. inchoato per tres menses, annus 1540. à resurrectione esset connumerandus 1574. A die Christi natalicio. Item

A { Resurrectione 1550 | 1560 | 1570 | 1590
A { Natiuitate 1584 | 1594 | 1604 | 1624

Cæterum modus iste numerādi annos à passione vel resurrectione Seruatoris nostri, videtur esse contra communem consuetudinem, & omnium Chronographorum, atquē sacrosanctæ Ecclesiæ supputationes, quas ad hanc usque ætatem semper vniuersa propemodum seruauit Europa.

Nos autem concludimus Christū humani generis redemptorem in Mariæ virginis utero fuisse cōceptum de spiritu sancto 25. Martii. feria sexta, Veneri dicata, Sole sub 3. parte Arietis peragrante.

Elapsis postmodum 275. diebus, seu mēsibus 9. cum diebus 5. puer Iesus nascitur in ciuitate Bethleē die Dominico 25. Decēbris, qui sequebatur post 24. diem Sabbati circa medium noctem, dum medium silentium tenerent omnia, & nox in cursu suo medium iter peragret, Sole sub gra. 2 M. 26. Capri. progrediente.

Podem anno incarnationis, atque nativitatis volente, litera dominicalis fuit B dein 8. die post eius nativitatem, vt pote calend. Ianuarii, mutata fuit litera dominicalis B in A deseruiens anno primo vitæ Christi, qua luce circuncisus est puer Iesus. Die autem Veneris immedia-

C ij tē se-

XPI concepcionis
uersante Sole in
G. Varietis hoc
Diem marty. 25.
feria. 6.

nascit dominus.
Om 2. 26. 21.
litera dominica. B

tè sequente, feria sexta, fuit à tribus Magis adoratus, die insuper Veneris dum ageret ætatis annum 30. fuit baptizatus à Ioanne Baptista in flumine Iordano.

Anno denique 33. cum mensibus 3. à perfidis Iudeis crucifixus Dominus omnium, moritur pro seruis suis.

In diebus igitur Veneris fuit conceptus, adoratus à Magis, baptizatus, & crucifixus: die vero Dominica fuit circuncisus, & resurrexit à mortuis. Resurrexit, inquam, die & hora Solis ante diluculum diei Dominicæ, ut redimeret animas quæ expectabant in tenebris apud lumen: postmodum exoriēte Solis iubare, feria prima, die Solis (qui nominis alti à Domino dominante trahit) in mundi huius hemisphærio superiore effulgit, & hominibus se patefecit, ut illuminaret & saluos faceret omnes homines venientes in hunc mundum.

	Hora
{ Natus	Solis
Christus { Crucifixus	Martis
{ Mortuus	Mercurij
{ Resurrexit	Solis

Demum in diebus 40. ab eius resurrectione, ut pote die Iouis 5. Maij ascēdit ad cœlos sed etque ad dexteram patris omnipotentis. Porro 10. die ab Ascensione ipsius, misit in discipulos suos spiritum paracletum, die videlicet Dñica 15. Maij, in qua festum Pentecostes celebratur.

Labentibus Annis.

Christus	Xpi	Mudi	Hebr.	Græc.	Latin.	Astro.	urbis	o.
Cōceptus	0	3960	3760	5506	5200	6984	752	194
Natus	1	3961	3761	5507	5201	6985	753	195
Baptisat.	30	3991	3791	5536	5231	7015	783	202
Resurre.	34	3994	3794	5539	5234	7019	786	203
								Latini

Latini quidam inquiunt ab orbe condito, siue ab Adamo ad Christi incarnationem effluxisse, 199. annos.
Plerique vero (quibus ego non irem inficias) aiunt quatenus

Annis quingentis decies, lapsisque ducentis,
Mox Deus e sancta virginie factus homo est.
Partus & integritas discordes tempore longo
Virginis in gremio foedera pacis habent.

Anno. M. Dic

	Baptizatus à Ioanne	29	0	13	
	Incepit predicare.	30	0	0	
Christus	Stetit in deserto, & predi.	3	3	0	Dies
	A nativitate ad mortem	33	3	0	12143
	A die concep. ad mortem	34	0	0	12413

Virgo Maria Christi mater agebat ætatis suæ.

A. M. D.

Quando Christus fuit	Conceptus	13	6	17	
	Natus	14	3	22	
	Circuncisus	14	4	0	
	Adoratus à Magis	14	4	6	
	Baptizatus à Ioanne	43	4	5	
	Crucifixus	47	6	22	
	Resurrexit	47	6	25	

Chronographorum opiniones.

Itera B	{ Martio	25	♀	Conceptus	Litera
		25	○	Natus	
				C iii	

Litera C Martio { 26 ♀ Crucifixus
 { 28 ♂ Resurrexit

Anno 34. vertente.

Litera B A { Martio 25 ♂ Conceptus
 { Decēb. 25 ♂ Natus
Litera B Martio { 25 ♀ Cœna Domini
 { 25 ♀ Crucifixus
 { 26 ♂ Pascha Hebraorum
 { 27 ♂ Resurrexit

Anno 34. labente.

Litera B { Martio 25 ♀ Conceptus
 { Decēb. 25 ♂ Natus
Litera B Martio { 25 ♀ Crucifixus
 { 27 ♂ Resurrexit

Veluti in istis annis sequentibus.

Christus { Conceptus, & natus 1457 1485
 { Crucifixus, & resurrexit 1491 1519

Annus conceptionis congruit cum
anno passionis.

Quemadmodum { 1457 cum 1491
 { 1485 cum 1519

Labente anno Conceptionis litera Dominicalis B.

Martio DIES.	Decemb. dices.	Ianua. DIES.
♂ 1	♀ 1	A ♂ 1 Circunc.
♀ 2	♀ 2) 2
☿ 3	☿ 3	♂ 3
♀ 4	B ♂ 4	♀ 4
☿ 5) 5	☿ 5
B ♂ 6	♂ 6	♀ 6 Adora.
) 7	♀ 7	Baptiza.
♂ 8	☿ 8	☿ 7
♀ 9	♀ 9	B ♂ 8
☿ 10	☿ 10	
♀ 11	B ♂ 11	Labente anno 34.
☿ 12) 12	si litera dominicalis
B ♂ 13	♂ 13	fuisset. C. iam Chri-
) 14	♀ 14	stus resurrexisset à
♂ 15	☿ 15	mortuis post medium
♀ 16	♀ 16	noctem dicti 27. in
☿ 17	☿ 17	cuius occasu incep-
♀ 18	B ♂ 18	pisset dies dominice
☿ 19) 19	resurrectionis.
B ♂ 20	♂ 20	
) 21	♀ 21	
♂ 22	☿ 22	
♀ 23	♀ 23	
☿ 24	☿ 24 Natus	
♀ 25 Conceptus	B ♂ 25, 2.46. 70	
☿ 26 ♂ 2.42 V) 26	
B ♂ 27	♂ 27	
28	♀ 28	
♂ 29	☿ 29	
♀ 30	♀ 30	
☿ 31	☿ 31	

C iiiij Laben-

Labente anno 34. passionis, ac resurrectionis
litera Dominicalis B.

Martio Dies.

♂	1
♀	2
₩	3
♀	4
☿	5
B	○
)	6
)	7
♂	8
♀	9
₩	10
♀	11
☿	12
B	○
)	13
)	14
♂	15
♀	16
₩	17
♀	18
☿	19
B	○
)	20
)	21
♂	22
♀	23
₩	24
♀	25
☿	26
B	○
)	27
♂	28
♀	29
₩	30
₩	31

Maio Dies.

B	○	1
))	2
♂	♂	3
♀	♀	4
₩	₩	5
B	○	Ascensio domini
))	6
☿	☿	7
B	○	8
))	9
♂	♂	10
♀	♀	11
₩	₩	12
♀	♀	13
☿	☿	14
B	○	Pentecoste
))	15
♂	♂	16
♀	♀	17
₩	₩	18
♀	♀	19
₩	♀	20
☿	☿	21
B	○	22
))	23
♂	♂	24
♀	♀	25
₩	₩	26
♀	♀	27
☿	☿	28
B	○	29
))	30
♂	♂	31

Natus

Natus *	1	b	29	6	34	* Si Christus fuit conceptus & narus in anno communi curren te litera. b. iuxta supputationes Dionysij abbatis Romani, tunc fuisset crucifixus vertente anno ætatis suæ 34. è regione huius characteris *. Si verò natus fuis set in anno intercalari è regione cuius infernè est b a. tunc cruci fixus fuisset anno 34. vbi est fi gura *
	2	a	30	7		In annis bisextilibus prior lite ra vsque ad 25. Februarij deser uit posterior in residuo anni.
	3	g	31	8		Nomina & characteres septē planetarum, septem literis do minicalibus, & septem diebus hebdomadæ respondentes.
	4	f	32	9		Dies.
	5	d	33	10		○ A Dominica
	*	c	34	11) G Lunæ
	6	b		12		♂ F Martis
	7					♀ E Mercurii
	8	ag		13		♃ D Iouis
	9	f		14		♄ C Veneris
	10	e		15		♅ B Sabbati
	11	d		16		C V DE
	12	cb		17		
	13	a		18		
	14	g		19		
	15	f		20		
	16	ed		21		
	17	c		22		
	18	b		23		
	19	a		24		
	20	gf		25		
	21	e		26		
	22	d		27	sol	
	23	c		28	Luna	
	24	ba	1	29	Mars	
	25	g	2	30	Mercurius	
	26	f	3	31	Iupiter	
	27	e	4	32	Venus	
	28	dc	5	33	Saturnus	

DE ANNIS BISEXTILIBVS

& non bisextilibus, tam ante Christum q̄ post.

Vlius Cæsar rerum cœlestium obseruatiſſimus primum annum solarem auspicat⁹ fuit calen. Iani, vertente anno mūdi. 5155. Qui erat. 45. ante Christi aduentum, & tertius post bisextum progrediendo a Cæſare ad Christum, primus autem retrocedendo a Christo ad Cæſarem, statuitq; in suis fastis publicoq; edicto promulgauit, vt. 4. quisque annus efflueret intercalaris, & ex consequenti omnes qui in æquas partes diuidi possint. Quamobrem annus 5116. ab orbe condito, & 44. ante Christi conceptionem effluxerat intercalaris, quo fit vt annus 5200. in quo Christus conceptus est de spiritu sancto, fuerit etiā intercalaris. Annus autem 5201. in quo natus est, fuit primus post bisextum, veluti annus 5199. qui erat primus ante conceptum.

Item annus 5204. effluxerat. 4. ab eiusdem die natalicio, & intercalaris quemadmodum annus 5196. fuerat 4. ante Verbigenę nostri Seruatoris conceptionem. Quod sequens indicat tabella.

Iuxta igitur obſeruationes Cæſaris, Astrologorum & Ecclesiæ tam ante Christum, q̄ post, omnes anni qui possunt diuidi in 4. æquas portiones, dicuntur & sunt intercalares, si minus communes.

Concludimus itaq; Paulum de Middelburgo olim Episcopū, satis delirasse, dum libro II. capite I. circa nem, ita scripsit. Hic tamen est aduertendum diligenter q̄ anni bisextiles ante Christi nativitatem non respondent bisextilibus post Christi nativitatem computatis, nam post Christi aduentum bisextiles sunt 4. 8. 12. 16. 20.

20. 24. sicque in cæteris annis quotiens anni ab incarnatione Verbi dei computandi, possunt diuidi in 4. æquas partes, sunt bisextiles. Eo q̄ primus annus ante Christi nativitatem fuit bisextilis, similiter 5.9.13.17.
21.25.29.33.37.41.45. Sed hæc Pauli Middelburgensis scripta sunt cōtra Cæsaris decreta, Astrologorum supputationes, & Ecclesiæ consuetudinem.

Meo præterea iudicio dormitabat bonus ille præful, quando in eodem capite ita scripsit. Si coniunctionem medium luminarium ad tempus ante Christi nativitatem per has tabulas epactarum inuenire volueris, quotiens ingressus fueris tabulam annorum expansorum, adde numero dierum per eas inuenito diem vnum, præterq̄ in anno, qui iuxta ordinem tabule est bisextilis, cui nihil addi debet. Dicant mihi obsecro qui eius scripta tueri volent, si annis non bisextilibus vna dies adiiciatur, bisextilibus autem nihil, nonne singuli essent bisextiles? Nullus profecto nisi fortasse ceruicosus, & mens inops, aut somno vinoque sepultus istud denegare auderet.

Tabula annorum bisextilium, & non bisextilium,
tam ante q̄ post Christi adventum.

Anno Mūdi	anno ante Christum		anno Mūdi	anno ante Christum		Anno Mūdi	anno post Christum
5152	48	b	5181	19		5209	9
5153	47		5182	18		5210	10
5154	46		5183	17		5211	11
5155	45		5184	16	b	5212	12
5156	44	b	5185	15		5213	13
5157	43		5186	14		5214	14
5158	42		5187	13		5215	15
5159	41		5188	12	b	5216	16
5160	40	b	5189	11		5217	17
5161	39		5190	10		5218	18
5162	38		5191	9		5219	19
5163	37		5192	8	b	5220	20
5164	36	b	5193	7		5221	21
5165	35		5194	6		5222	22
5166	34		5195	5		5223	23
5167	33		5196	4	b	5224	24
5168	32	b	5197	3		5225	25
5169	31		5198	2		5226	26
5170	30		5199	1		5227	27
5171	29		Anno Mundi		Anno post Christum	5228	28
5172	28	b				5229	29
5173	27		5200	Cōceptus	b	5230	30
5174	26		5201	I Natus		5231	31
5175	25		5202	2		5232	32
5176	24	b	5203	3		5233	33
5177	23		5204	4	b	5234	34
5178	22		5205	5		5235	35
5179	21		5206	6		5236	36
5180	20	b	5207	7		5237	37
			5208	8	b	5238	38
						5239	39
						5240	40

FINIS.

PROGNOSTI- CATIO IOANNIS LIECHTEN.

BERGERS, QVAM OLIM SCRIPSIT SVPER

magna illa Saturni ac Iouis coniun-
ctione, quæ fuit anno M. CCCC.

LXXXIII. præterea ad ecli-

psum Solis anni sequentis, uis-
delicet LXXXV. durās

in annum usq; M.D.

LXVII. iam iterū

sublati mendis

quibus scatebat plu-
ribus, quām diligentissimē
excusa.

P A R I S I S.

apud collegium Sorbonæ

M. D. XXX.

Mense Septembri.

hic ex nostro libro vfa sospicio su m̄ eturia nata
antholicon

